

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน โดยส่วนแรกจะกล่าวถึงสรุปผลการศึกษา ส่วนที่สองคือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ส่วนที่สามคือ ข้อจำกัดในการศึกษา ส่วนที่สี่คือ ข้อเสนอแนะในการศึกษาในอนาคต

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษากาวิเคราะห์อุปสงค์ต่อการเที่ยวสถานที่เที่ยวกินดื่มของนักศึกษา มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเลือกเที่ยวสถานที่เที่ยวกินดื่มและปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนครั้งในการเที่ยวสถานที่เที่ยวกินดื่ม ซึ่งมีการพิจารณาตัวแปรตามทฤษฎีอุปสงค์ (Demand Theory) โดยใช้วิธีต้นทุนค่าเดินทาง (Travel Cost Method) ซึ่งใช้จำนวนครั้งในการเที่ยวกินดื่มเป็นตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระซึ่งเป็น ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะมีผลต่อจำนวนครั้งในการเที่ยวกินดื่มในทางบวก คือ เงินได้สุทธิของนักศึกษา ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ทางลบ คือ ปัจจัยด้านราคา หรือ ต้นทุนในการไปเที่ยวกินดื่มต่อครั้ง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายกินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานที่เที่ยวกินดื่ม ค่าเดินทางไปกลับสถานที่เที่ยวกินดื่ม เวลาที่ใช้ในการเดินทางไปกลับสถานที่เที่ยวกินดื่ม เวลาที่ใช้ในสถานที่เที่ยวกินดื่ม ปัจจัยด้านเวลา วัดด้วย เวลาที่ใช้ในการเดินทางอื่นที่ไม่ใช่เพื่อการเที่ยวกินดื่ม ปัจจัยสินค้าทดแทนหรือสินค้าประกอบ ซึ่งอาจมีเครื่องหมายเป็นลบหรือบวก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่ซื้อมาบริโภคเอง ค่าใช้จ่ายสินค้าพักผ่อนอื่นๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการเที่ยวกินดื่ม ปัจจัยอื่นทางประชากร ได้แก่ เพศ คณะแผนกเฉลี่ยสะสม สถานภาพครอบครัวของบิดามารดา การอาศัยอยู่หอพัก ระดับความเคร่งครัดทางศาสนา และประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

วิธีการศึกษา คือ การสัมภาษณ์นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี โครงการภาคภาษาไทยและโครงการภาคภาษาอังกฤษ คณะเศรษฐศาสตร์ เฉพาะชั้นปีที่ 3 และ 4 รวม 314 ตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจในช่วงเดือนตุลาคม 2550 ด้วยแบบสอบถาม โดยการสอบถามพฤติกรรมกาเที่ยวกินดื่มในปีการศึกษา 2549 จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยโปรแกรม STATA ในการทดสอบความสัมพันธ์ของ

ปัจจัยต่างๆที่กำหนดอุปสงค์การเที่ยวสถานที่เที่ยวกินดื่มของนักศึกษา โดยใช้แบบจำลองปีของ เหตุผลในการเลือกใช้แบบจำลองปีของ เนื่องจากตัวแปรตามในแบบจำลองปีของมีลักษณะเป็น จำนวนนับในช่วงความถี่ต่างๆ ในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยในครั้งนี้ ที่ใช้จำนวน ครั้งในการไปเที่ยวกินดื่มใน 1 ปีการศึกษา จากนั้นประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยวิธีภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Method) และหาค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม ณ ค่าเฉลี่ย Marginal Effect at Mean ของตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่อง (continuous) และผลกระทบส่วนเพิ่ม ณ ค่าฐานนิยม Marginal Effect at Mode ของตัวแปรหุ่น (dummy)

ผลการศึกษาพฤติกรรมเที่ยวการเที่ยวกินดื่มของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาโครงการ ภาควิชาภาษาอังกฤษและนักศึกษาโครงการภาควิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาที่วิทยาเขตท่าพระจันทร์ ส่วนใหญ่นิยมไปเที่ยววันศุกร์และเสาร์ ขณะที่นักศึกษาโครงการภาควิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาที่ วิทยาเขตรังสิต ส่วนใหญ่นิยมไปเที่ยววันจันทร์ถึงพฤหัสบดี เนื่องจากเป็นช่วงที่อยู่หอพักในวันเรียน เป็นหลัก ทั้งนักศึกษาชายและหญิงต่างก็ให้เหตุผลในการมาเที่ยวว่าเพื่อสังสรรค์กับเพื่อน และ ส่วนใหญ่มีระดับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในระดับสนุกสนาน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างนิยมไป เที่ยว สถานที่เที่ยวของหล่อ/เอกมัย รัชดา สยาม/สีลม ข้าวสาร/พระอาทิตย์ รังสิต โดยนักศึกษา โครงการภาควิชาภาษาไทยที่ไปเที่ยวกินดื่มไปเที่ยวสถานที่เที่ยวกินดื่มเฉลี่ย 17.54 ครั้งต่อปีการศึกษา หรือ 2.19 ครั้งต่อเดือน ส่วนนักศึกษาโครงการภาควิชาภาษาอังกฤษจะไปเที่ยวกินดื่ม มากกว่า คือ 27.83 ครั้งต่อปีการศึกษา หรือ 3.47 ครั้งต่อเดือน

นักศึกษาโครงการภาควิชาภาษาไทยนิยมไปเที่ยวถนนข้าวสาร/พระอาทิตย์และรังสิต ซึ่ง อยู่ใกล้มหาวิทยาลัย ค่าใช้จ่ายกินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานที่เที่ยวกินดื่มเฉลี่ย 343 บาทต่อครั้ง และค่าเดินทางไปกลับสถานที่เที่ยวกินดื่มเฉลี่ย 80 บาทต่อครั้ง เวลาเดินทางไปกลับ เฉลี่ย 0.67 ชั่วโมงต่อครั้ง ส่วนนักศึกษาโครงการภาควิชาภาษาอังกฤษนิยมไปเที่ยว ของหล่อ/เอกมัย จะมีค่าใช้จ่ายกินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานที่เที่ยวกินดื่มเฉลี่ย 496 บาทต่อครั้ง และค่า เดินทางไปกลับสถานที่เที่ยวกินดื่มเฉลี่ย 125 บาทต่อครั้ง เวลาที่ใช้ในการเดินทางไปกลับเฉลี่ย 0.95 ชั่วโมงต่อครั้ง ส่วนเวลาที่ใช้ในสถานที่เที่ยวกินดื่มเฉลี่ยของนักศึกษาโครงการภาควิชาภาษาไทย และภาควิชาภาษาอังกฤษไม่ต่างกันมากนัก คือ 3.58 และ 3.41 ชั่วโมงต่อครั้งตามลำดับ ทั้งนี้ นักศึกษาทั้งสองโครงการมีพฤติกรรมไปเที่ยวเป็นกลุ่มในช่วงระหว่าง 5 ถึง 10 คน มากที่สุด

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรต้นทุนการไปเที่ยวสถานที่ เที่ยวกินดื่มในกลุ่มนักศึกษาโครงการภาควิชาภาษาไทยและโครงการภาควิชาภาษาอังกฤษด้วยสถิติ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของปัจจัยต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย จำนวนครั้งในการไปเที่ยวกินดื่ม ค่าใช้จ่าย

กินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มเฉลี่ย ค่าเดินทางไปกลับสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มเฉลี่ย และเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปกลับเฉลี่ยของนักศึกษาโครงการภาคภาษาไทยกับนักศึกษาโครงการภาคภาษาอังกฤษ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (ภาคผนวก จ ตารางที่ 30 ถึง 33)

หลังจากใช้วิธี Poisson เมื่อกำหนดตัวแปรตาม ได้แก่ จำนวนครั้งในการไปเที่ยวสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มของนักศึกษาใน 1 ปีการศึกษา ในการประมาณค่าแล้ว พบว่า ได้ค่า Pseudo R^2 เท่ากับ 0.2568 หมายความว่าตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาในสมการนี้ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงตัวแปรตามได้ร้อยละ 25.68

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนครั้งในการไปเที่ยวกินดื่ม พบว่า ปัจจัยเหล่านี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

โดยปัจจัยต่างๆ ที่มีค่าความยืดหยุ่นสูงโดยเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และเวลาที่ใช้ในสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่ม สำหรับปัจจัยเวลาที่ใช้ในสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มมีค่าความยืดหยุ่นสูงที่สุดโดยเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่นๆ คือ มีค่าความยืดหยุ่นอยู่ในช่วง 0.49 ถึง 0.99 แสดงให้เห็นว่า เวลาที่ใช้ในสถานที่ที่เกี่ยวกินดื่มที่เพิ่มขึ้น ไม่ได้เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาส แต่สะท้อนความชอบในการทำกิจกรรมการเกี่ยวกินดื่ม นำไปสู่การเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ส่วนประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีค่าความยืดหยุ่นอยู่ในช่วง 0.36 ถึง 0.74 แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์การดื่มที่เพิ่มขึ้น เป็นตัวกระตุ้นให้มีการดื่มเหล้าและการไปเที่ยวที่เพิ่มขึ้นด้วย

ส่วนปัจจัยที่ความยืดหยุ่นต่ำโดยเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นที่ศึกษา ได้แก่ ค่าเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่ซื้อมาบริโภคเอง มีค่าความยืดหยุ่นอยู่ระหว่าง 0.03 ถึง 0.06 ส่วนค่าความยืดหยุ่นของค่าใช้จ่ายสินค้าพักผ่อนอื่นๆ ที่ไม่ใช้การเกี่ยวกินดื่มอยู่ระหว่าง 0.04 ถึง 0.09 จากผลการศึกษาให้ข้อสรุปว่าปัจจัยดังกล่าวข้างต้น เป็นสินค้าทดแทนการเกี่ยวกินดื่ม แต่มีผลกระทบต่อจำนวนครั้งในการไปเที่ยวไม่มากนัก ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ เงินได้สุทธิของนักศึกษา มีค่าความยืดหยุ่นอยู่ในช่วง 0.19 ถึง 0.38 ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีอุปสงค์ นั่นคือรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคสินค้าปกติจะเพิ่มขึ้นด้วย ขณะที่การอยู่หอพักมีค่าความยืดหยุ่นอยู่ระหว่าง 0.07 ถึง 0.15 แสดงให้เห็นว่า การอยู่หอพักทำให้นักศึกษามีอิสระมากขึ้นในการไปเที่ยวกินดื่มเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับจำนวนครั้งในการไปเที่ยวกินดื่มพบว่า ปัจจัยเหล่านี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % ยกเว้นปัจจัยค่ากินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90 %

โดยปัจจัยต่างๆ ที่มีค่าความยืดหยุ่นสูงโดยเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอื่นๆที่ไม่ใช่การเที่ยวกินดื่ม และความเคร่งครัดทางศาสนา โดยเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอื่นๆที่ไม่ใช่การเที่ยวกินดื่มมีค่าความยืดหยุ่นสูงที่สุด อยู่ในช่วง -0.52 ถึง -1.07 ส่วนความเคร่งครัดทางศาสนามีค่าความยืดหยุ่นอยู่ในช่วง -0.36 ถึง -0.74 แสดงให้เห็นว่า เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมอื่นๆที่ไม่ใช่การเที่ยวกินดื่ม สะท้อนต้นทุนค่าเสียโอกาสตามแนวคิดต้นทุนค่าเดินทาง และความเคร่งครัดทางศาสนาเป็นปัจจัยที่มีแนวโน้มชักนำให้กลุ่มตัวอย่างไปเที่ยวกินดื่มลดลง

ส่วนปัจจัยที่ความยืดหยุ่นต่ำโดยเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เวลาที่ใช้ในการเดินทางไปกลับสถานที่ที่เที่ยวกินดื่มมีค่าความยืดหยุ่นอยู่ในช่วง -0.26 ถึง -0.53 และค่ากินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีค่าระหว่าง -0.05 ถึง -0.11 ส่วนปัจจัยค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคมีค่าความยืดหยุ่นอยู่ในช่วง -0.18 ถึง -0.33 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ค่าเดินทางไปกลับสะท้อนการเที่ยวกินดื่มที่ลดลง ตามแนวคิดต้นทุนค่าเดินทาง ขณะที่ค่ากินดื่มที่เพิ่มขึ้น กำหนดให้การไปเที่ยวลดลง ตามทฤษฎีอุปสงค์ ส่วนการบริโภคสินค้าอุปโภคเป็นสินค้าประกอบการเที่ยวกินดื่มซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการเที่ยวไม่มากนัก

เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจัยที่มีความยืดหยุ่นสูงส่วนใหญ่เป็นปัจจัยลักษณะทางสังคม (ประสบการณ์การดื่มและความเคร่งครัดทางศาสนา ยกเว้นการอยู่หอพัก) และการใช้เวลา ขณะที่ปัจจัยรายได้ ค่าใช้จ่าย และต้นทุนการเดินทางไปเที่ยวที่เป็นตัวเงิน กลับเป็นปัจจัยที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงการไปเที่ยวไม่มากนัก

ส่วนตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยสะสม เนื่องจากจำนวนครั้งในการไปเที่ยวกินดื่มที่เพิ่มขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อคะแนนเฉลี่ยสะสมได้ สถานภาพครอบครัวของบิดามารดาไม่ส่งผลกระทบต่อการเที่ยวกินดื่มเนื่องจากปัจจุบันครอบครัวให้อิสระแก่บุตรหลานในการทำกิจกรรมใดๆ ส่วนตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปกลับสถานที่ที่เที่ยวกินดื่มไม่ส่งผลต่อจำนวนครั้งในการเที่ยวกินดื่มทั้งนี้เนื่องจาก ปัญหาจากการที่หลายคนไม่มีค่าใช้จ่ายเพราะเดินหรืออาศัยรถเพื่อน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมหาวิทยาลัย เนื่องจากผลการศึกษา พบว่าค่าความยืดหยุ่นของเวลาที่ใช้ในการค้นหาการต่างๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการเที่ยวกินดื่ม มีค่าสูงที่สุดในงานศึกษา นี้ จึงควรให้ความสำคัญมากที่สุด แสดงว่า การค้นหาการอื่นๆ เป็นสินค้าทดแทนการไปเที่ยวกินดื่ม ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรมีมาตรการส่งเสริมกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมชมรมในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการจัดศูนย์การเรียนรู้นอกชั้นเรียนให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดให้นักศึกษาหันมาทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลให้การเที่ยวกินดื่มลดลงด้วย รวมถึงมาตรการการกำหนดการปิดห้องพักในเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ นักศึกษาไปเที่ยวสถานที่กินดื่มลดลง เนื่องจากผลการวิจัยให้ข้อสรุปว่า การอาศัยอยู่หอพักจะทำให้ นักศึกษามีสัดส่วนการไปเที่ยวกินดื่มมากกว่าการอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติด้วยเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อภาครัฐ คือ บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังในการห้าม ตั้งใกล้สถานบริการ หรืออาจเก็บค่าธรรมเนียมในการเปิดขายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทั้งในร้าน สถานที่กินดื่ม และร้านค้าขายปลีกที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยให้สูงกว่าบริเวณอื่นๆ เพื่อให้การบริโภค ของนักศึกษาลดลง และการกำหนดเวลาปิดบริการสถานที่ที่กินดื่มให้เร็วขึ้น เนื่องจาก ค่าความยืดหยุ่นของเวลาที่ใช้ในสถานที่กินดื่มมีค่าสูงเป็นอันดับสอง การบังคับเปิดปิดสถานที่กินดื่ม ไม่ให้เปิดเกินเวลาให้น้อยลง จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ให้นักศึกษาไปเที่ยวกินดื่มลดลง

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมหาวิทยาลัยในการปลูกสำนึกทางศีลธรรมทาง ศาสนาให้นักศึกษา เพื่อให้การเที่ยวกินดื่มลดลง อันเนื่องมาจากค่าความยืดหยุ่นที่ของความ เครื่องดื่มทางศาสนาที่มีค่าเป็นลบ

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมหาวิทยาลัยและผู้ปกครอง อันเนื่องจากค่าความ ยืดหยุ่นของประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้การ เที่ยวกินดื่มเพิ่มขึ้น ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีการกำหนดให้มีกิจกรรมการรณรงค์ปลอดเหล้า หรือ กิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สำหรับผู้ปกครอง ไม่ควรที่จะ เป็นแบบอย่างและสนับสนุนให้บุตรดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมหาวิทยาลัยในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ใน การกำหนดการเปิดสถานที่กินดื่มใกล้มหาวิทยาลัย เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ค่าความยืดหยุ่น ของเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปกลับมีค่าลบ ดังนั้นปัจจัยเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปกลับสถานที่ เที่ยวกินดื่มที่เพิ่มขึ้น จึงมีผลต่อจำนวนการเที่ยวกินดื่มลดลง อย่างไรก็ตามนักศึกษาบางส่วนยังคง

ไปเที่ยวสถานที่กินดื่ม เช่น สถานที่เที่ยวกินดื่มทองหล่อ แม้ว่าจะมีระยะทางไกลจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มากกว่าสถานที่เที่ยวกินดื่มรังสิต หรือสถานที่เที่ยวกินดื่มข้าวสาร/พระอาทิตย์ เนื่องจาก นักศึกษาส่วนใหญ่จะไปเที่ยวเป็นกลุ่ม นอกจากนี้บางคนยังให้เหตุผลว่า สถานที่กินดื่มทองหล่อ/เอกมัย ตกแต่งร้านทันสมัย หรรษา เป็นที่นิยมของวัยรุ่นที่มีฐานะดี ดังนั้น การใช้มาตรการกำหนดเขตของสถานที่กินดื่มให้ห่างจากมหาวิทยาลัย จึงอาจมีผลต่อการลดจำนวนการไปเที่ยวของนักศึกษาเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น มาตรการที่มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการลดการไปเที่ยวสถานที่กินดื่ม จึงอาจอยู่ในรูปมาตรการอื่นๆด้วย

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ในงานวิจัยนี้ มีข้อจำกัดเหตุผลในการใช้ค่าใช้จ่าย (บาทต่อเดือน) แทนราคา (บาทต่อครั้ง) เนื่องจากค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ไม่สามารถวัดในรูปการใช้จ่ายเป็นบาทต่อครั้ง ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวประกอบด้วย (ค่าอาหาร ค่าน้ำมัน ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น) ส่วนค่าเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในรูปบาทต่อครั้ง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีการคิดเฉลี่ยค่าใช้จ่ายเป็นบาทต่อครั้งได้ไม่แน่นอน การใช้ค่าใช้จ่ายเป็นบาทต่อเดือนจะมีความเหมาะสมกว่า ส่วนค่าใช้จ่ายสินค้าพักผ่อนอื่นๆ นั้นไม่สามารถวัดเป็นบาทต่อครั้งได้ เนื่องจากวัดมาจากหลายกิจกรรม (ได้แก่ การออกกำลังกาย การเล่นเกมในอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ การออกกำลังกาย การดูหนัง) เป็นกิจกรรมที่มีราคาแตกต่างกันมากในการใช้จ่ายแต่ละครั้ง การวัดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนจะมีความเหมาะสมกว่า

2. ในการศึกษาอุปสงค์การเที่ยวสถานที่กินดื่ม พบข้อจำกัดของปัจจัยที่ใช้ศึกษาดังต่อไปนี้ ค่าเดินทางไปกลับสถานที่กินดื่ม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนค่าใช้จ่ายกินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานที่กินดื่มเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญน้อยกว่าตัวแปรอื่นๆ ทั้งที่สองตัวแปรดังกล่าวเป็นปัจจัยหลักในแนวคิดต้นทุนค่าเดินทาง เนื่องจากในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมรายบุคคล แต่นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเป็นกลุ่มแบบแบ่งจ่ายเท่าๆกัน (Share) จึงทำให้ตัวแปรดังกล่าว ไม่สามารถสะท้อนอุปสงค์การเที่ยวสถานที่กินดื่มได้อย่างเหมาะสม แต่ตัวแปรเวลาจะมีความสำคัญมากกว่า

3. จากแนวคิดต้นทุนค่าเดินทาง อุปสงค์การเที่ยวสถานที่กินดื่มขึ้นอยู่กับปัจจัยมูลค่าของเวลาที่สูญเสียไปซึ่งในงานวิจัยนี้การหาค่าเสียโอกาสของมูลค่าเวลาไม่สามารถหาได้ในรูปของตัวเงินเหมือนบางงาน เนื่องจากตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษา ค่าเสียโอกาสของเวลาจึงอยู่ในรูปของเวลาที่ใช้ทำสันทนาการอื่นๆ มากกว่า และเนื่องจากนักศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานพิเศษ การตีค่าของเวลาออกมาในรูปของตัวเงินจึงไม่สอดคล้อง

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

1. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาอุปสงค์การเที่ยวสถานที่กินดื่ม ในส่วนของผู้ศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 เพื่อให้ครอบคลุมตัวอย่างนักศึกษามากขึ้น ในอนาคตควรมีการศึกษานักศึกษาคณะอื่น รวมถึงมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อดูผลของการเที่ยวกินดื่มกับนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของภาครัฐและเอกชนด้วย

2. เนื่องจากผู้ศึกษาพบว่า ปัจจัย ค่าใช้จ่ายกินดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานที่กินดื่ม ค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มาบริโภคเอง เป็นตัวกำหนดอุปสงค์การเที่ยวสถานที่กินดื่ม ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดมาตรการค่าธรรมเนียมหรือภาษีร้านค้าที่ขายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในสถานที่กินดื่มและร้านค้าใกล้มหาวิทยาลัยในอัตราพิเศษ ว่าควรเป็นอัตราเท่าใด

3. ควรมีการกำหนดตัวแปรเพิ่มเติม ในการศึกษาอุปสงค์การเที่ยวสถานที่กินดื่มของนักศึกษาเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ขึ้นในอนาคต โดยอาจกำหนด ตัวแปรจำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในครอบครัว การปรับตัวแปรให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม เป็นต้น

4. เนื่องจากที่ผ่านมาปัญหาการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีความสำคัญต่อสุขภาพกายและจิตใจ การศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคตควรจะศึกษาเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐศาสตร์จากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาต่อไป